EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 4.6.2025
COM(2025) 225 final

Aanbeveling voor een

AANBEVELING VAN DE RAAD

inzake het economisch, sociaal, werkgelegenheids-, structuur- en begrotingsbeleid van Slowakije

{SWD(2025) 225 final}

Aanbeveling voor een

AANBEVELING VAN DE RAAD

inzake het economisch, sociaal, werkgelegenheids-, structuur- en begrotingsbeleid van Slowakije

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EU) 2024/1263 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2024 betreffende de doeltreffende coördinatie van het economisch beleid en betreffende het multilaterale begrotingstoezicht en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad[1], en met name artikel 3, lid 3,

Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden[2], en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

Algemene overwegingen

(1) In Verordening (EU) 2024/1263, vastgesteld op 30 april 2024, worden de doelstellingen gespecificeerd van het kader voor economische governance, waarmee wordt beoogd gezonde en houdbare overheidsfinanciën, duurzame en inclusieve groei en veerkracht te bevorderen door middel van hervormingen en investeringen, en buitensporige overheidstekorten te voorkomen. In de verordening is bepaald dat de Raad en de Commissie multilateraal toezicht uitoefenen in de context van het Europees Semester overeenkomstig de doelstellingen en vereisten van het VWEU. Het Europees Semester betreft met name de opstelling van en het toezicht op de uitvoering van landspecifieke aanbevelingen. De verordening bevordert ook de nationale verantwoordelijkheid voor het begrotingsbeleid en benadrukt de focus op de middellange termijn, in combinatie met een doeltreffendere en coherentere handhaving. Elke lidstaat moet bij de Raad en de Commissie een nationaal budgettair-

[1] PB L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

structureel plan voor de middellange termijn indienen met zijn budgettaire, hervormings- en investeringsverbintenissen, over een periode van vier of vijf jaar, afhankelijk van de duur van de nationale legislatuurperiode. Het netto-uitgavenpad[3] in die plannen voor de middellange termijn moet voldoen aan de voorwaarden van de verordening, met inbegrip van de vereisten om de overheidsschuld aan het einde van de aanpassingsperiode op een plausibel neerwaarts pad te brengen of te houden of op een prudent niveau onder 60 % van het bruto binnenlands product (bbp) te houden en om het overheidstekort op middellange termijn onder de in het Verdrag vastgelegde referentiewaarde van 3 % van het bbp te brengen en/of te houden. Indien een lidstaat zich overeenkomstig de criteria van de verordening verbindt tot relevante hervormingen en investeringen, kan de aanpassingsperiode met maximaal drie jaar worden verlengd.

(2) Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad[4], waarbij de herstel- en veerkrachtfaciliteit ("de RRF") is ingesteld, is op 19 februari 2021 in werking getreden. De herstel- en veerkrachtfaciliteit biedt de lidstaten financiële ondersteuning voor de uitvoering van hervormingen en investeringen, en biedt door de Unie gefinancierde budgettaire stimulansen. Conform de prioriteiten van het Europees Semester voor de coördinatie van het economisch beleid stimuleert de herstel- en veerkrachtfaciliteit het economisch en sociaal herstel alsmede duurzame hervormingen en investeringen, met name om de groene en de digitale transitie te bevorderen en de economieën van de lidstaten veerkrachtiger te maken. Zij helpt ook de overheidsfinanciën te versterken en de groei en werkgelegenheid op middellange en lange termijn te stimuleren, de territoriale cohesie binnen de Unie te verbeteren en de verdere uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten te ondersteunen.

(3) Verordening (EU) 2023/435 van het Europees Parlement en de Raad[5] ("de REPowerEU-verordening"), die op 27 februari 2023 is vastgesteld, heeft tot doel de Unie geleidelijk onafhankelijker te maken van de invoer van Russische fossiele brandstoffen. Dat draagt bij tot de energiezekerheid en de diversificatie van de energievoorziening van de Unie en vergroot het gebruik van hernieuwbare energiebronnen, de opslagcapaciteit voor energie en de energie-efficiëntie. Slowakije heeft een nieuw REPowerEU-hoofdstuk toegevoegd aan zijn nationale herstel- en veerkrachtplan om belangrijke hervormingen en investeringen te financieren die de REPowerEU-doelstellingen helpen verwezenlijken.

(4) Op 29 april 2021 heeft Slowakije overeenkomstig artikel 18, lid 1, van Verordening (EU) 2021/241 zijn herstel- en veerkrachtplan ingediend bij de Commissie. Op grond van artikel 19 van die verordening heeft de Commissie de relevantie, doeltreffendheid,

---

[3] Netto-uitgaven in de zin van artikel 2, punt 2, van Verordening (EU) 2024/1263: "netto-uitgaven": de overheidsuitgaven ongerekend: i) rente-uitgaven; ii) discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde; iii) uitgaven voor programma's van de Unie die volledig met inkomsten uit Uniefondsen worden gefinancierd; iv) nationale uitgaven voor medefinanciering van door de Unie gefinancierde programma's; v) cyclische elementen van de uitgaven voor werkloosheidsuitkeringen; en vi) eenmalige en andere tijdelijke maatregelen.

[4] Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (PB L 57 van 18.2.2021, blz. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

[5] Verordening (EU) 2023/435 van het Europees Parlement en de Raad van 27 februari 2023 tot wijziging van Verordening (EU) 2021/241 wat betreft REPowerEU-hoofdstukken in herstel- en veerkrachtplannen en tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1303/2013, (EU) 2021/1060 en (EU) 2021/1755 en Richtlijn 2003/87/EG (PB L 63 van 28.2.2023, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

efficiëntie en samenhang van het herstel- en veerkrachtplan beoordeeld overeenkomstig de in bijlage V opgenomen beoordelingsrichtsnoeren. Op 13 juli 2021 heeft de Raad zijn uitvoeringsbesluit tot goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor Slowakije[6] vastgesteld, dat op 14 juli 2023 werd gewijzigd op grond van artikel 18, lid 2, om de maximale financiële bijdrage voor niet-terugbetaalbare financiële steun bij te werken en het REPowerEU-hoofdstuk erin op te nemen[7]. De tranches worden vrijgegeven als de Commissie overeenkomstig artikel 24, lid 5, verklaart dat Slowakije de desbetreffende in het uitvoeringsbesluit van de Raad vastgelegde mijlpalen en streefdoelen op bevredigende wijze heeft verwezenlijkt. Voor een bevredigende verwezenlijking is vereist dat de verwezenlijking van eerdere mijlpalen en streefdoelen voor dezelfde hervorming of investering niet is teruggedraaid.

(5) Op 21 januari 2025 heeft de Raad, op aanbeveling van de Commissie, een aanbeveling vastgesteld tot goedkeuring van het nationale budgettair-structurele plan voor de middellange termijn van Slowakije [8]. Het plan is ingediend overeenkomstig artikel 11 en artikel 36, lid 1, punt a), van Verordening (EU) 2024/1263, heeft betrekking op de periode van 2025 tot en met 2028 en omvat een over vier jaar gespreide begrotingsaanpassing.

(6) Op 26 november 2024 heeft de Commissie een advies vastgesteld over het ontwerpbegrotingsplan 2025 van Slowakije. Op diezelfde datum heeft de Commissie op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 ook het waarschuwingsmechanismeverslag 2025 vastgesteld, waarin zij Slowakije heeft genoemd als een van de lidstaten waarvoor een diepgaande evaluatie nodig zou zijn. De Commissie heeft ook een aanbeveling vastgesteld voor een aanbeveling van de Raad over het economisch beleid van de eurozone, en een voorstel gedaan voor het gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid voor 2025, waarin de uitvoering van de werkgelegenheidsrichtsnoeren en de beginselen van de Europese pijler van sociale rechten wordt geanalyseerd. De Raad heeft de aanbeveling over het economisch beleid van de eurozone[9] vastgesteld op 13 mei 2025 en het gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid goedgekeurd op 10 maart 2025.

(7) Op 29 januari 2025 heeft de Commissie het kompas voor concurrentievermogen gepubliceerd, een strategisch kader dat de komende vijf jaar het mondiale concurrentievermogen van de EU moet stimuleren. Daarin worden de drie transformatieve voorwaarden voor duurzame economische groei vastgesteld: i) innovatie; ii) decarbonisatie en concurrentievermogen; en iii) veiligheid. Om de innovatiekloof te dichten, streeft de EU ernaar industriële innovatie te stimuleren, de groei van start-ups te ondersteunen door middel van initiatieven zoals de EU-strategie voor start-ups en scale-ups, en de invoering van geavanceerde technologieën zoals

---

6 Uitvoeringsbesluit van de Raad van 13 juli 2021 betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor Slowakije (ST 10156/2021; ST 10156/2021 ADD 1; ST 10156/2021 COR 1).

7 Uitvoeringsbesluit van de Raad van 14 juli 2023 tot wijziging van het Uitvoeringsbesluit van de Raad van 13 juli 2021 betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor Slowakije (ST 11205/2023 INIT, ST 11205 2023 ADD 1).

8 Aanbeveling van de Raad van 21 januari 2025 tot goedkeuring van het nationaal budgettair-structurele plan voor de middellange termijn van Slowakije, PB C, C/2025/645, 10.2.2025.

9 Aanbeveling van de Raad van 13 mei 2025 over het economisch beleid van de eurozone (PB C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

artificiële intelligentie en kwantumcomputing te bevorderen. Met het oog op een groenere economie heeft de Commissie een alomvattend actieplan voor betaalbare energie en een Clean Industrial Deal uiteengezet, opdat de overgang naar schone energie kosteneffectief en concurrentievriendelijk blijft, met name voor energie-intensieve sectoren, en een motor is voor groei. Om buitensporige afhankelijkheden te verminderen en de veiligheid te vergroten, zet de Unie zich in voor sterkere mondiale handelspartnerschappen, gediversifieerde toeleveringsketens en een veilige toegang tot kritieke grondstoffen en schone energiebronnen. Die prioriteiten worden geschraagd door horizontale enablers, namelijk een vereenvoudiging van de regelgeving, een verdieping van de eengemaakte markt, de financiering van het concurrentievermogen en een spaar- en investeringsunie, het bevorderen van vaardigheden en hoogwaardige banen, en een betere coördinatie van het EU-beleid. Het kompas voor concurrentievermogen is afgestemd op het Europees Semester en zorgt ervoor dat het economisch beleid van de lidstaten in overeenstemming is met de strategische doelstellingen van de Commissie, waarbij een uniforme aanpak van economische governance wordt opgezet ter bevordering van duurzame groei, innovatie en veerkracht in de Unie.

(8) In 2025 blijft het Europees Semester voor coördinatie van het economisch beleid zich ontwikkelen naast de uitvoering van de herstel- en veerkrachtfaciliteit. De volledige uitvoering van de herstel- en veerkrachtplannen blijft essentieel voor de verwezenlijking van de beleidsprioriteiten in het kader van het Europees Semester, aangezien de plannen helpen bij het doeltreffend aanpakken van alle of een aanzienlijk deel van de problemen die in de relevante landspecifieke aanbevelingen van de afgelopen jaren zijn benoemd. Deze landspecifieke aanbevelingen blijven eveneens relevant voor de beoordeling van gewijzigde herstel- en veerkrachtplannen overeenkomstig artikel 21 van Verordening (EU) 2021/241.

(9) De landspecifieke aanbevelingen 2025 hebben betrekking op de belangrijke uitdagingen op het gebied van economisch beleid die niet voldoende worden aangepakt met maatregelen in de herstel- en veerkrachtplannen, met inachtneming van de relevante uitdagingen in de landspecifieke aanbevelingen van 2019-2024.

(10) Op 4 juni 2025 heeft de Commissie het landverslag 2025 voor Slowakije gepubliceerd. Daarin is de vooruitgang beoordeeld die Slowakije heeft geboekt bij de uitvoering van de relevante landspecifieke aanbevelingen en is de balans opgemaakt van de uitvoering door Slowakije van het herstel- en veerkrachtplan. Op basis van die analyse zijn in het landverslag de dringendste uitdagingen voor Slowakije in kaart gebracht. Ook werd de vooruitgang beoordeeld die Slowakije heeft geboekt bij de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten en bij de verwezenlijking van de kerndoelen van de Unie inzake werkgelegenheid, vaardigheden en armoedebestrijding, alsook bij de verwezenlijking van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties.

(11) De Commissie heeft uit hoofde van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 een diepgaande evaluatie uitgevoerd voor Slowakije. De belangrijkste bevindingen van de beoordeling door de Commissie van macro-economische kwetsbaarheden voor Slowakije voor de toepassing van die verordening zijn op 13 mei 2025[10] gepubliceerd. De Commissie heeft op 4 juni 2025 geconcludeerd dat Slowakije wordt geconfronteerd met macro-economische onevenwichtigheden. Met name blijven de

[10] SWD(2025) 125 final.

kwetsbaarheden in verband met het kostenconcurrentievermogen, het externe saldo en de woningmarkt aanhouden, terwijl de verbeteringen krachtiger lijken te zijn en het beleidsoptreden beperkt was. De inflatie en de groei van de loonkosten per eenheid daalden aanzienlijk, maar er blijven verschillen bestaan met de rest van de eurozone en de EU, onder meer wat de kerninflatie betreft. Na de duidelijk verbetering in 2023 wegens de lagere energieprijzen, verslechterde in 2024 het tekort op de lopende rekening enigszins wegens ondermaatse uitvoer en toenemende invoer in een context van heropflakkering van de binnenlandse vraag. Het tekort op de lopende rekening zal naar verwachting verder toenemen dit jaar. Tegelijkertijd neemt het hoge overheidstekort niet af. Bovendien liepen de huizenprijzen weer op in de loop van 2024, terwijl de daling van de woningbouw de situatie van een reeds krap woningaanbod verder verergert. Nadat de schuldenlast van huishoudens verschillende jaren sterk was toegenomen, zorgden de hogere rentetarieven de afgelopen twee jaar voor een vertraging van de vraag naar hypotheken en daalden de schuldquotes van huishoudens de laatste jaren. Aangezien de financiële voorwaarden in de loop van 2024 en begin 2025 echter zijn versoepeld, zijn huishoudens recent weer meer gaan lenen, wat verder werd ondersteund door de stijging van het reëel beschikbare inkomen in een context van een krappe arbeidsmarkt. De noemereffecten worden minder groot, zodat de schuldquotes van huishoudens op kort termijn mogelijk stabiliseren of minder sterk dalen dan voordien, terwijl zij nog steeds onder het EU-gemiddelde blijven in een context van een gezonde banksector. Er is beperkte vooruitgang geboekt op beleidsgebied. Om de inflatie te beteugelen, zijn steunmaatregelen voor energie ten aanzien van huishoudens verlengd. Deze niet-gerichte maatregelen werden nochtans een van de oorzaken van de aanzienlijke overheidstekorten en tekorten op de lopende rekening. De vaststelling van maatregelen om de arbeidsproductiviteit en het ondernemingsklimaat te verbeteren, blijft beperkt. Een wijziging van de bouwwet, gericht op de stroomlijning van bouwprocedures, trad afgelopen april in werking.

Beoordeling van het jaarlijkse voortgangsverslag

(12) Op 21 januari 2025 heeft de Raad de volgende maximale groeipercentages van de netto-uitgaven voor Slowakije aanbevolen: 3,8 % in 2025, 0,9 % in 2026, 1,6 % in 2027 en 1,5 % in 2028, die overeenkomen met de maximale cumulatieve groeipercentages die zijn berekend ten opzichte van 2023: 10,3 % in 2025, 11,2 % in 2026, 13,0 % in 2027 en 14,8 % in 2028. In de periode 2025-2027 vielen deze maximale groeipercentages van de netto-uitgaven samen met het correctieve pad overeenkomstig artikel 3, lid 4, van Verordening (EG) nr. 1467/97, zoals aanbevolen door de Raad op 21 januari 2025 om een einde te maken aan de buitensporigtekortsituatie[11]. Op 30 april 2025 heeft Slowakije zijn jaarlijkse voortgangsverslag[12] ingediend over de maatregelen die zijn genomen naar aanleiding van de aanbeveling van de Raad van 21 januari 2025 om een einde te maken aan de buitensporigtekortsituatie, en de uitvoering van hervormingen en investeringen naar aanleiding van de belangrijkste uitdagingen die in de landspecifieke aanbevelingen van het Europees Semester zijn vastgesteld. Het jaarlijkse voortgangsverslag

[11] Aanbeveling van de Raad om een einde te maken aan de buitensporigtekortsituatie in Slowakije, C/2025/5039.

[12] De jaarlijkse voortgangsverslagen 2025 kunnen worden geraadpleegd op: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

weerspiegelt ook de halfjaarlijkse verslaglegging van Slowakije over de vooruitgang die is geboekt met de verwezenlijking van zijn herstel- en veerkrachtplan, in overeenstemming met artikel 27 van Verordening (EU) 2021/241.

(13) De Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne en de gevolgen daarvan vormen een existentiële uitdaging voor de Europese Unie. De Commissie heeft aanbevolen om de nationale ontsnappingsclausule van het stabiliteits- en groeipact op gecoördineerde wijze te activeren ter ondersteuning van de inspanningen van de EU om tot een snelle en aanzienlijke verhoging van de defensie-uitgaven te komen, en dit voorstel werd door de Europese Raad van 6 maart 2025 toegejuicht. Naar aanleiding van het verzoek van Slowakije van 30 april 2025, heeft de Raad op [datum] op aanbeveling van de Commissie een aanbeveling vastgesteld op grond waarvan Slowakije kan afwijken van de aanbevolen maximale groeipercentages van de netto-uitgaven en deze kan overschrijden[13].

(14) Volgens door Eurostat[14] gevalideerde gegevens is het overheidssaldo van Slowakije gestegen van 5,2 % van het bbp in 2023 tot een tekort van 5,3 % in 2024, terwijl de overheidsschuld is gestegen van 55,6 % van het bbp eind 2023 tot 59,3 % eind 2024. Volgens de berekeningen van de Commissie komen deze ontwikkelingen overeen met een groei van de netto-uitgaven van 5,4 % in 2024. In het jaarlijkse voortgangsverslag raamt Slowakije de groei van de netto-uitgaven in 2024 op 3,0 %. De Commissie raamt dat de groei van de netto-uitgaven groter was dan in het jaarlijkse voortgangsverslag. Het verschil tussen de berekeningen van de Commissie en de ramingen van de nationale autoriteiten is het gevolg van de lagere door de EU gefinancierde uitgaven in 2023 die werden gebruikt in de aannames die aan het jaarlijkse voortgangsverslag ten grondslag liggen. Op basis van de ramingen van de Commissie was de begrotingskoers[15], die zowel nationaal als door de EU gefinancierde uitgaven omvat, in 2024 contractief (2,2 % van het bbp).

(15) Volgens het jaarlijkse voortgangsverslag wordt in het macro-economische scenario dat aan de begrotingsprognoses van Slowakije ten grondslag ligt, een reële bbp-groei van 1,9 % verwacht, zowel in 2025 als in 2026, en wordt de GICP-inflatie geraamd op 3,9 % in 2025 en 3,7 % in 2026. Volgens de voorjaarsprognoses 2025 van de Commissie zal het reële bbp in 2025 groeien met 1,5 % en in 2026 met 1,4 %, met een GICP-inflatie van 4,0 % in 2025 en 2,9 % in 2026.

(16) Volgens het jaarlijkse voortgangsverslag zal het overheidstekort in 2025 naar verwachting dalen tot 4,9 % van het bbp en zal de overheidsschuldquote eind 2025 naar verwachting stijgen tot 61,1 %. Deze ontwikkelingen komen overeen met een groei van de netto-uitgaven met 3,6 % in 2025. In de voorjaarsprognoses 2025 van de Commissie wordt uitgegaan van een overheidstekort van 4,9 % van het bbp in 2025. De daling van het tekort in 2025 is voornamelijk het gevolg van de

---

13 Aanbeveling van de Raad om Slowakije toe te staan af te wijken van het aanbevolen netto-uitgavenpad en het te overschrijden (activering van de nationale ontsnappingsclausule), [Aanvullen: PB C, C/2025/xxx, x.x.2025].

14 Euro-indicatoren van Eurostat, 22.4.2025.

15 De begrotingskoers wordt afgemeten aan de jaarlijkse verandering in de onderliggende begrotingssituatie van de overheid. Die koers heeft tot doel de economische impuls te beoordelen die voortvloeit uit het begrotingsbeleid, zowel dat wat nationaal wordt gefinancierd als dat wat uit de EU-begroting wordt gefinancierd. De begrotingskoers wordt gemeten als het verschil tussen i) het groeipotentieel op middellange termijn en ii) de verandering in de primaire uitgaven ongerekend discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde, maar inclusief de uitgaven gefinancierd door niet-terugbetaalbare steun (subsidies) van de herstel- en veerkrachtfaciliteit en andere EU-fondsen.

inkomstenverhogende consolidatiemaatregelen die de Slowaakse overheid voor 2025 heeft vastgesteld. Volgens de berekeningen van de Commissie komen deze ontwikkelingen overeen met een groei van de netto-uitgaven van 3,8 % in 2025. Op basis van de ramingen van de Commissie zal de begrotingskoers, die zowel nationaal als door de EU gefinancierde uitgaven omvat, in 2025 naar verwachting grotendeels neutraal zijn (0,2 % van het bbp). De overheidsschuldquote stijgt volgens het plan tot 60,9 % eind 2025. De stijging van de schuldquote in 2025 weerspiegelt voornamelijk het hoge primaire tekort.

(17) Volgens de voorjaarsprognoses 2025 van de Commissie zullen in 2025 overheidsuitgaven ten belope van 1,4 % van het bbp worden gefinancierd met niet-terugbetaalbare steun (subsidies) uit de herstel- en veerkrachtfaciliteit, tegenover 0,7 % van het bbp in 2024. Met niet-terugbetaalbare steun van de herstel- en veerkrachtfaciliteit gefinancierde uitgaven worden hoogwaardige investeringen en productiviteitsverhogende hervormingen mogelijk gemaakt zonder rechtstreekse gevolgen voor het overheidssaldo en de overheidsschuld van Slowakije.

(18) De defensie-uitgaven van de overheid in Slowakije bedroegen in 2021 1,4 % van het bbp, in 2022 1,0 % van het bbp en in 2023 1,2 % van het bbp[16]. Volgens de voorjaarsprognoses 2025 van de Commissie zullen de defensie-uitgaven in 2024 1,3 % van het bbp en in 2025 2,3 % van het bbp bedragen. Dit komt overeen met een stijging van 0,9 procentpunt van het bbp ten opzichte van 2021. Gedurende de periode dat de nationale ontsnappingsclausule is geactiveerd (2025-2028) kan Slowakije de overheidsuitgaven herprioriteren of de overheidsinkomsten doen toenemen, zodat langdurige hogere defensie-uitgaven de budgettaire houdbaarheid op middellange termijn niet in gevaar zouden brengen.

(19) Volgens de voorjaarsprognoses 2025 van de Commissie zullen de netto-uitgaven in Slowakije toenemen met 3,8 % in 2025 en met 9,3 % in 2024 en 2025 samen. Op basis van de voorjaarsprognoses 2025 van de Commissie zal de groei van de netto-uitgaven van Slowakije in 2025 naar verwachting onder het aanbevolen maximale groeipercentage liggen dat op grond van het correctieve pad is vastgesteld, zowel op jaarbasis als voor 2024 en 2025 samen. De procedure bij buitensporige tekorten voor Slowakije wordt bijgevolg opgeschort.

(20) Volgens het jaarlijkse voortgangsverslag zal het overheidstekort in 2026 naar verwachting dalen tot 4,5 % van het bbp en zal de overheidsschuldquote eind 2026 naar verwachting stijgen tot 63,3 %. Op basis van de op de afsluitdatum van de prognoses bekende beleidsmaatregelen wordt in de voorjaarsprognoses 2025 van de Commissie uitgegaan van een overheidstekort van 5,1 % van het bbp in 2026. De stijging van het tekort in 2026 weerspiegelt voornamelijk de verslechterende macro-economische vooruitzichten in combinatie met aanhoudende uitgavenverhogende discretionaire maatregelen, namelijk een permanente 13e pensioenbetaling, of een stijging van de uitgaven voor gezondheidszorg. Deze ontwikkelingen komen overeen met een groei van de netto-uitgaven met 3,9 % in 2026. Op basis van de ramingen van de Commissie zal de begrotingskoers, die zowel nationaal als door de EU gefinancierde uitgaven omvat, in 2026 naar verwachting neutraal zijn. Begrotingsconsolidatie kan ook bijdragen tot het verbeteren van de externe positie. De overheidsschuldquote zal naar verwachting van de Commissie stijgen tot 63,0 %

[16] Eurostat, overheidsuitgaven volgens de classificatie van overheidsfuncties (COFOG).

eind 2026. De stijging van de schuldquote in 2026 weerspiegelt voornamelijk het hoge primaire tekort.

Belangrijkste beleidsuitdagingen

(21) In 2024 overschreed de belastingwig (belasting op inkomsten uit arbeid) het EU-gemiddelde voor mensen met een laag inkomen, met een percentage van 38,2 % voor personen die 50 % van het gemiddelde loon verdienen, ten opzichte van het EU-gemiddelde van 31,8 %. De wig lag echter dichter bij het EU-gemiddelde voor hogere inkomensniveaus, wat erop wijst dat de belastingdruk relatief groter is voor mensen met een lager inkomen. De onroerendgoedbelasting was laag in 2023 en bedroeg 0,4 % van het bbp, ten opzichte van het EU-gemiddelde van 1,9 %, voornamelijk als gevolg van het belastingstelsel in Slowakije dat gebaseerd is op de oppervlakte van het onroerend goed en geen rekening houdt met de locatie of de marktwaarde bij de berekening van de belastingen. Dit leidt tot stagnerende belastinginkomsten, tegen de achtergrond van stijgende huizenprijzen in de afgelopen jaren en problemen op het gebied van eerlijkheid en gelijkheid. Voorts liggen de inkomsten uit milieubelastingen in Slowakije, met name op gebieden zoals vervoer, vervuiling en hulpbronnen, consequent onder het EU-gemiddelde. Het doeltreffende koolstoftarief in Slowakije bedraagt 64,1 EUR per ton CO_2, wat aanzienlijk onder het EU-gemiddelde van 84,8 EUR ligt, en wijst op zwakkere economische stimulansen voor de reductie van emissies. Slowakije neemt maatregelen om de efficiëntie van zijn belastinginning een impuls te geven door te investeren in IT-infrastructuur en een alomvattende strategie voor digitale transformatie uit te rollen. Hoewel de btw-kloof de afgelopen jaren aanzienlijk kleiner is geworden, blijft de btw-nalevingskloof nog steeds ruim boven het EU-gemiddelde. Om hoge overheidstekorten aan te pakken, heeft Slowakije maatregelen ingevoerd die erop gericht zijn de overheidsinkomsten te doen toenemen, wat negatieve gevolgen heeft voor het prijsconcurrentievermogen en leidt tot een oneerlijke verdeling van middelen. Meer in het bijzonder belemmert de recent ingevoerde belasting op financiële transacties het ondernemingsklimaat, werkt deze hogere prijzen in de hand en stimuleert deze het gebruik van contante betalingen, wat aanleiding geeft tot bezorgdheid over mogelijke belastingontduiking. Daarnaast heeft de overheid maatregelen uitgebreid die erop gericht zijn de sociale gevolgen van de hoge energieprijzen te beperken. Deze maatregelen zijn echter niet gericht op kwetsbare personen en verstoren de prijssignalen van de energiemarkten. Voorts verhindert de ontoereikende uitvoering van bestaande uitgaventoetsingen in het begrotingsproces dat mogelijke besparingen worden verwezenlijkt die de overheidsfinanciën zouden kunnen verbeteren. Het verbeteren van de digitalisering van de belastingdienst, met name op het gebied van elektronische facturering en vooraf ingevulde belastingaangiften, kan helpen om lekken in het belastingstelsel verder te dichten, de naleving van de belastingwetgeving te vereenvoudigen en de kosten ervan te verlagen.

(22) Slowakije blijft kampen met een aanzienlijk woningtekort: het aantal huizen per duizend inwoners behoort tot de laagste van alle OESO-landen. De woningbouw ligt onder het EU-gemiddelde en neemt sinds eind 2023 af. Sinds eind 2023 vertoont ook het aantal afgeleverde bouwvergunningen een vergelijkbare neerwaartse trend. Dit is het gevolg van de ondoeltreffende vergunningsprocedures, aangedreven door sterke administratieve versnippering en ontoereikende middelen op gemeentelijk niveau. Ondersteuning van het woningaanbod draagt ook bij tot het beperken van de risico's in verband met de schulden van huishoudens. Daarnaast is de huurmarkt onderontwikkeld, aangezien het wetgevingskader er niet toe bijdraagt dat de voorkeur

wordt gegeven aan huurwoningen boven eigenwoningbezit. Het bezitten van een eigen woning blijft de voorkeursoptie voor de meeste huishoudens in Slowakije, want de huurprijzen zijn hoog en de beschikbaarheid van accommodatie voor verhuur is gering. Tegelijkertijd vormt het zeer krappe aanbod van sociale huisvesting — slechts 1,6 % van het woningbestand — een belemmering voor de meest kwetsbare personen om toegang te krijgen tot een woning. De stijgende huizenprijzen en de dalende woningbouw zetten de toegankelijkheid en betaalbaarheid van huisvesting verder onder druk.

(23) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt b), van Verordening (EU) 2021/241 en criterium 2.2 van bijlage V bij die verordening bevat het herstel- en veerkrachtplan uitgebreide wederzijds versterkende hervormingen en investeringen die uiterlijk in 2026 moeten zijn uitgevoerd. Daarvan wordt verwacht dat zij alle of een groot deel van de uitdagingen in de relevante landspecifieke aanbevelingen doeltreffend aanpakken. Om het concurrentievermogen van Slowakije op lange termijn te stimuleren door middel van de groene en de digitale transities, en tegelijk sociale rechtvaardigheid te waarborgen, is het van essentieel belang om de doeltreffende uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk, binnen deze krappe termijn te voltooien. Om de verbintenissen van het herstel- en veerkrachtplan uiterlijk in augustus 2026 na te leven, is het essentieel dat Slowakije de uitvoering van hervormingen en investeringen versnelt door de relevante uitdagingen aan te pakken. Met name leiden een onvoorspelbaar regelgevingsklimaat, administratieve lasten en een versnipperde bestuursstructuur, evenals ondoeltreffende openbare aanbestedingsprocedures en onvoldoende voorbereiding van investeringsprojecten ertoe dat Slowakije minder goed in staat is om investeringsprojecten doeltreffend uit te voeren en EU-financiering te absorberen, wat het potentieel voor innovatie en economische diversificatie van Slowakije aanzienlijk in de weg staat. Het blijft van essentieel belang de lokale en regionale autoriteiten, sociale partners, het maatschappelijk middenveld en andere belanghebbenden stelselmatig te betrekken met het oog op een breed draagvlak voor de succesvolle uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan.

(24) De uitvoering van het cohesiebeleidsprogramma, dat steun ontvangt uit het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO), het Fonds voor een rechtvaardige transitie (JTF), het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+) en het Cohesiefonds (CF), is versneld in Slowakije. Het is belangrijk dat wordt doorgegaan met de inspanningen om een snelle uitvoering van dit programma en een maximale impact in de praktijk te waarborgen. Slowakije onderneemt in het kader van zijn cohesiebeleidsprogramma al acties om het concurrentievermogen en de groei te bevorderen. Tegelijkertijd staat Slowakije nog steeds voor uitdagingen, onder meer met betrekking tot het versterken van het concurrentievermogen in de context van de industriële transitie, het stimuleren van de innovatiecapaciteit, onder meer voor de ontwikkeling en vervaardiging van kritieke technologieën, het verbeteren van de waterweerbaarheid en huisvesting, evenals de toegankelijkheid van voor- en vroegschoolse educatie en opvang, en de arbeidsmarktparticipatie van kansarme groepen. In het kader van de tussentijdse evaluatie van de cohesiebeleidsfondsen moet Slowakije overeenkomstig artikel 18 van Verordening (EU) 2021/1060 zijn programma toetsen met inachtneming van, onder meer, de uitdagingen zoals benoemd in de landspecifieke aanbevelingen 2024. Op

grond van het op 1 april 2025 vastgestelde voorstel van de Commissie[17] wordt de uiterste datum voor indiening van een beoordeling van de resultaten van de tussentijdse evaluatie voor elk programma verlengd tot na 31 maart 2025. Ook wordt flexibiliteit geboden om een versnelde uitvoering van programma's te stimuleren en worden de lidstaten aangemoedigd om cohesiebeleidsmiddelen te bestemmen voor vijf strategische prioriteitsgebieden van de Unie, namelijk concurrentievermogen op het gebied van strategische technologieën, defensie, huisvesting, waterweerbaarheid en energietransitie.

(25) Het platform voor strategische technologieën voor Europa (STEP) biedt de mogelijkheid om te investeren in een strategische kernprioriteit van de EU door het versterken van het concurrentievermogen van de Unie. STEP wordt gekanaliseerd via elf bestaande EU-fondsen. De lidstaten kunnen ook aan het InvestEU-programma bijdragen door investeringen in prioritaire gebieden te ondersteunen. Slowakije zou deze initiatieven kunnen benutten om de ontwikkeling of vervaardiging van kritieke technologieën, waaronder schone en hulpbronnenefficiënte technologieën, te bevorderen.

(26) Naast de economische en sociale uitdagingen die in het herstel- en veerkrachtplan en andere EU-fondsen aan bod komen, wordt Slowakije geconfronteerd met een aantal extra uitdagingen in verband met de decarbonisatie en transformatie van de industrie, de ontwikkeling van emissievrije mobiliteit, het ondernemingsklimaat en openbaar bestuur, digitalisering, onderzoek en innovatie, het rechtsstelsel, de arbeidsmarkt, onderwijs en gezondheidszorg.

(27) Zoals vastgesteld in het kompas voor concurrentievermogen moeten alle EU-, nationale en lokale instellingen zich sterk inspannen om eenvoudigere regels op te stellen en de administratieve procedures sneller te laten verlopen. De Commissie heeft ambitieuze doelstellingen vastgesteld voor het verminderen van de administratieve lasten: met ten minste 25 % en met ten minste 35 % voor kmo's. Zij heeft ook nieuwe instrumenten ontwikkeld om deze doelstellingen te verwezenlijken, waaronder een systematische stresstest van het EU-wetgevingscorpus en een intensievere dialoog met belanghebbenden. Om deze ambitie te evenaren, moet Slowakije ook maatregelen nemen. 78 % van de bedrijven is van mening dat de complexiteit van de administratieve procedures een probleem vormt voor hun onderneming wanneer zij zakendoen in Slowakije[18]. Door langdurige en complexe administratieve procedures, een onvoorspelbaar regelgevingsklimaat, snel wijzigende wetgeving en onvoldoende investeringsplanning is het ondernemingsklimaat in Slowakije een van de minst gunstige in de EU. In Slowakije wijzigt de wetgeving doorgaans snel en zijn versnelde wetgevingsprocedures gebruikelijk geworden bij de vaststelling van nieuwe wetgeving. Tussen oktober 2023 en februari 2025 werden reguliere effectbeoordelingen en raadplegingen van belanghebbenden buiten beschouwing gelaten voor 37 % van alle aangenomen wetgeving. Het huidige kader voor betere regelgeving in Slowakije bevat onvoldoende duidelijke en transparante regels en wordt niet doeltreffend toegepast. Hoewel maatregelen werden ingevoerd om het

[17] Voorstel voor een VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD tot wijziging van Verordening (EU) 2021/1058 en Verordening (EU) 2021/1056 wat betreft specifieke maatregelen voor het aanpakken van strategische uitdagingen in het kader van de tussentijdse evaluatie — COM(2025) 123 final.

[18] Houding van het bedrijfsleven ten aanzien van corruptie in de EU, Flash-verslag, Eurobarometer-verslag (april 2024).

ondernemingsklimaat te verbeteren, onder meer in het herstel- en veerkrachtplan van Slowakije, zijn de algemene verbeteringen zeer gering.

(28) Het concurrentievermogen van Slowakije wordt belemmerd door een versnipperd openbaar bestuur, beperkte transparantie bij openbare aanbestedingen, en zwakke investeringsplanning. Het lokale bestuur wordt geconfronteerd met grote verschillen wat de omvang van de gemeenten betreft, ondergefinancierde bijkomende verantwoordelijkheden, en onvoldoende strategische planning. De investeringsplanning is nog steeds gekoppeld aan EU-financieringscycli en er is onvoldoende visie op lange termijn, wat onzekerheid met zich meebrengt voor bedrijven en lokale overheden. Met name hebben kleine gemeenten meer opleiding en capaciteit nodig om investeringen te beheren en toegang te krijgen tot EU-middelen. Ondanks recente hervormingen bij de beoordeling, de selectie en de budgettering van overheidsinvesteringen blijft de monitoring en de ex-postbeoordeling ervan nog steeds zwak. Aangezien Slowakije een nationale investeringsstrategie tot 2050 ontwikkelt, is het essentieel dat de strategie brede politieke steun krijgt en tijdig wordt vastgesteld. Het hervormen van de structuur van het lokale bestuur en het waarborgen van toereikende financiering voor de verschillende verantwoordelijkheden kan de structurele capaciteit voor de planning en uitvoering van investeringen aanzienlijk vooruithelpen. Voorts moet Slowakije de verlening van hoogwaardige openbare diensten op lokaal niveau ook verbeteren en de financiële onafhankelijkheid en de beheercapaciteit van lokale en regionale overheden versterken.

(29) Hoewel recente hervormingen erop gericht zijn openbare aanbestedingsprocedures te vereenvoudigen, bestaat er nog steeds bezorgdheid over de ontoereikende transparantie en concurrentie, aangezien het percentage overheidsopdrachten dat werd gegund in procedures met slechts één enkele inschrijver, 33 % bedroeg in 2023. Transparantie en concurrentie in aanbestedingsprocedures zijn noodzakelijk om goed bestuur te bevorderen en de doeltreffendheid van de overheidsuitgaven te verbeteren. Bovendien wordt, ondanks de vaststelling van de wet inzake procedures voor overheidsopdrachten die erop gericht is de regels voor groene overheidsopdrachten te versterken en het gebruik van kwaliteitscriteria en levenscycluskostenberekening te verbeteren, het merendeel van de opdrachten in Slowakije nog steeds gegund op basis van de laagste prijs.

(30) Er bestaan bezorgdheden over het Slowaakse rechtsstelsel. Met name zijn er nog steeds niet voldoende waarborgen met betrekking tot het ontslag van de leden van de raad voor de rechterlijke macht ingevoerd. Verschillende ontwikkelingen, zoals de ontmanteling van gespecialiseerde instanties voor corruptiebestrijding (het speciaal openbaar ministerie en het nationaal strafagentschap), evenals het effect van bepaalde wijzigingen van het wetboek van strafrecht geven aanleiding tot bezorgdheid over de robuustheid van het Slowaakse kader voor corruptiebestrijding en over de mate van specialisatie en institutionele capaciteit die in de loop van de tijd is opgebouwd. Bijgevolg werden de inspanningen van de politiemacht en het openbaar ministerie om complexe corruptiezaken en corruptiezaken op hoog niveau te onderzoeken en vervolgen, ernstig verstoord, wat een weerslag had op de effectieve opvolging van lopende en toekomstige zaken. Deze ontwikkelingen dreigen het ondernemings- en regelgevingsklimaat van Slowakije en daarmee ook zijn concurrentievermogen aan te tasten.

(31) De digitale infrastructuur in Slowakije vormt een belemmering voor zijn concurrentievermogen, waarbij slechts 69,12 % van de huishoudens gebruik kon maken van netwerken met zeer hoge capaciteit in 2023, ten opzichte van het EU-

gemiddelde van 78,81 %. De geraamde investeringskloof van meer dan 500 miljoen EUR voor gigabitconnectiviteit moet worden aangepakt om bedrijven en het publiek sneller, betrouwbaarder en ruimer verspreide digitale connectiviteit te bieden. Om de uitrol van nieuwe digitale infrastructuur te vergemakkelijken, is het essentieel het regelgevingskader te stroomlijnen, een gunstig ondernemingsklimaat voor investeerders te scheppen, en de tijd en de kosten die gepaard gaan met het uitrollen van de digitale infrastructuur, te doen dalen.

(32) De trage toepassing van digitale technologieën in Slowakije vormt een toekomstige uitdaging voor het concurrentievermogen en groei, want slechts 62 % van de kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) behalen het basisniveau van digitale intensiteit, ten opzichte van het EU-gemiddelde van 72,9 %. De beperkte samenwerking tussen de bedrijfs- en de onderzoekssector vormt een verdere belangrijke belemmering voor economische groei en het concurrentievermogen. Kansen voor kmo's om te investeren in O&O zijn beperkt, aangezien het huidige systeem inzake fiscale stimuleringsregelingen voor O&O vertekend is in het voordeel van grotere ondernemingen. Door de stimuleringsregeling voor O&O te verbeteren en het O&O-beleid meer in de richting van kmo's te sturen, kan het groeipotentieel van Slowakije worden bevorderd.

(33) De economie in Slowakije, met inbegrip van de grote en arbeidsintensieve industriesector, wordt geconfronteerd met moeilijkheden om te moderniseren, de klimaatdoelstellingen te halen en concurrentieel te blijven. De binnenlandse productiecapaciteit blijft zeer beperkt in de sector van de nettonultechnologieën. Door te verschuiven naar een meer gediversifieerde en innovatiegestuurde economie, onder meer naar groene technologieën en geautomatiseerde processen, kan Slowakije zijn economische duurzaamheid en bestendigheid ten aanzien van externe schokken op lange termijn een impuls geven. Daartoe moeten duidelijke prioriteiten worden gesteld voor investeringen. Het bestaande wetgevingskader ter bevordering van de transformatie van de Slowaakse industrie kan worden aangevuld met een mechanisme waarbij de prioritaire acties voor de industriesector regelmatig zouden worden herzien en aangemoedigd, wat verdere steun biedt voor zijn transitie naar met name nettonultechnologieën en innovatieve technologieën. Aangezien het Slowaakse model voornamelijk is gebaseerd op de eindassemblage van ingevoerde halffabricaten, zijn de binnenlandse toegevoegde waarde en de spillovereffecten van deskundigheid naar lokale bedrijven beperkt. Er zijn verdere inspanningen nodig om de integratie van de productiesector en opkomende industriesectoren in toeleveringsketens in de gehele EU te integreren.

(34) Slowakije blijft sterk afhankelijk van Rusland wat betreft fossiele brandstoffen. In 2024 was ongeveer 70 % van het verbruikte aardgas en meer dan 80 % van de verbruikte ruwe olie van oorsprong uit Rusland. De door Slowakije geleverde inspanningen om de afhankelijkheid te verminderen, verlopen traag.

(35) De hoge energiekosten voor bedrijven blijven een van de belangrijkste belemmeringen voor het concurrentievermogen in Slowakije, terwijl de gereguleerde energieprijzen voor huishoudens de stimuleringsmaatregelen om te investeren in energie-efficiëntie, in de weg blijven staan. In 2024 droeg hernieuwbare energie bij tot slechts 24 % van het bruto-eindenergieverbruik, wat ruim onder het EU-gemiddelde van 47 % ligt. Hoewel Slowakije recent hervormingen heeft goedgekeurd om de uitrol van investeringen te ondersteunen in overeenstemming met de doelstellingen van REPowerEU, zijn meer inspanningen nodig om de uitrol van hernieuwbare energiebronnen te versnellen, waaronder windenergie, zonne-energie, geothermische

energie en hernieuwbaar gas. Tegelijkertijd moet de aansluiting van hernieuwbare energie op het net doeltreffender en minder omslachtig worden gemaakt, onder meer door prioriteit te geven aan investeringen die de aansluiting op en de flexibiliteit van het net bevorderen. Het koolstofvrij maken van de sector voor huishoudelijke verwarming blijft essentieel om de afhankelijkheid van de economie van fossiele brandstoffen te verminderen en aan de klimaatdoelstellingen van het land te voldoen. Geothermische en warmtepomptechnologieën zijn met name onderbenut in de grote stadsverwarmingsnetten. Er zijn verdere inspanningen nodig om de energie-efficiëntie te verbeteren, bijvoorbeeld in de bouw-, vervoers- en industriesector, aangezien uitdagingen met betrekking tot de tijdige uitvoering en opschaling van investeringen zowel in de openbare als de particuliere sector blijven bestaan.

(36) De zeer lage penetratie van emissievrije mobiliteit in Slowakije beperkt het binnenlandse concurrentievermogen van de grote automobielindustrie in het land. Dit blijkt uit het percentage voor nieuwe registraties van emissievrije voertuigen dat tot de laagste behoort in de EU (slechts 2,9 % nieuwe registraties van auto's), maar ook uit het achterblijven van de uitrol van emissievrije oplaad- en tankinfrastructuur. Hoewel Slowakije een aantal hervormingen heeft vastgesteld in het kader van zijn herstel- en veerkrachtplan (bv. actieplan voor elektromobiliteit), zijn stimuleringsmaatregelen ter ondersteuning van de uitrol van emissievrije voertuigen en infrastructuur nog niet verwezenlijkt. De in het actieplan voor elektromobiliteit uiteengezette uitrol van stimuleringsmaatregelen is essentieel om ervoor te zorgen dat de particuliere sector aanzienlijke verdere investeringen kan doen. Evenzo wordt de Slowaakse spoorweginfrastructuur slechts traag gemoderniseerd, waardoor deze minder aantrekkelijk is voor zowel passagiers als voor commercieel gebruik. Voorts ontbreekt in Slowakije een gecentraliseerde benadering van langetermijnfinanciering voor strategische renovaties van de nationale vervoersinfrastructuur, bijvoorbeeld via een specifiek gecentraliseerd fonds voor vervoersinfrastructuur om nationale financiering op middellange en lange termijn te versnellen. Bovendien stimuleert het bestuur van de nationale spoorinfrastructuur snelle modernisering van het bestaande netwerk niet.

(37) Slowakije is nog ver verwijderd van de verwezenlijking van de doelstelling inzake het storten van stedelijk afval voor 2035. Er is behoefte aan minder hulpbronnenverspilling om het storten van afval te reduceren en te zorgen voor meer gebruik van circulaire materialen. De kwaliteit van de oppervlaktewaterlichamen in Slowakije gaat achteruit als gevolg van ondoeltreffende maatregelen inzake waterbeheer. Deze waterlichamen zijn onder druk komen te staan door het toenemende aantal extreme weersomstandigheden, buitensporige hoeveelheden verontreinigende stoffen en veelvuldige wijzigingen van de vorm en stroming van waterlichamen. De toestand van waterlichamen kan echter worden verbeterd en de waterweerbaarheid ten aanzien van droogten en overstromingen kan worden versterkt door beter, duurzaam waterbeheer. Bovendien is het van essentieel belang de voorkeur te geven aan op de natuur gebaseerde oplossingen en rivierherstel boven de aanleg van nieuwe waterdammen en andere "grijze infrastructuur", en deze acties tegelijkertijd om te zetten in nationaal beleid dat aansluit bij de doelstellingen ervan. De koolstofverwijdering in Slowakije blijft achter bij het ambitieniveau dat nodig is om aan zijn doelstellingen inzake landgebruik, verandering in landgebruik en bosbouw voor 2030 te voldoen. Ter versterking van de capaciteit inzake koolstofverwijdering en de veerkracht van de Slowaakse bossen moet de biodiversiteit beter worden beschermd, met name door de zonering van nationale parken te voltooien, meersoorten- en multigenerationele bossen aan te planten en natuurlijke hulpbronnen in stand te houden.

(38) Slowakije heeft een vrij lage werkloosheidsgraad, maar langdurige werkloosheid en werkloosheid onder jongeren blijft hoog, evenals werkloosheid onder kansarme groepen zoals Roma en mensen met een lager opleidingsniveau. Tegelijkertijd zijn vrouwen sterk ondervertegenwoordigd op de arbeidsmarkt, hoewel de arbeidsparticipatiekloof tussen mannen en vrouwen vrij klein is ten opzichte van het EU-gemiddelde. Inspanningen om de arbeidsparticipatie van vrouwen te vergroten, kunnen het toenemende tekort aan arbeidskrachten helpen aanpakken. Er wordt weinig geïnvesteerd in beleidsmaatregelen om kwetsbare groepen te helpen een baan te vinden of te behouden teneinde hun deelname aan de arbeidsmarkt te handhaven. De deelname aan de arbeidsmarkt, met name voor vrouwen, wordt ook belemmerd doordat er onvoldoende betaalbare en hoogwaardige diensten inzake voor- en vroegschoolse educatie en opvang beschikbaar zijn en worden gebruikt, in het bijzonder voor kinderen jonger dan drie jaar. De mogelijkheden voor flexibele werkregelingen zijn ook beperkt, terwijl het ondersteunen van deeltijdwerk de participatie van ouders van jonge kinderen op de arbeidsmarkt zou kunnen vergroten.

(39) Slowakije heeft te maken met een aanzienlijke discrepantie tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden, onder meer door het tekort aan werknemers met groene en digitale vaardigheden. Dit vergt aanzienlijke en gerichte inspanningen op het gebied van bij- en omscholing. Het land beschikt over een klein aantal ICT-specialisten en een klein aantal studenten dat zich heeft ingeschreven voor STEM-programma's. Tegelijkertijd heeft het Slowaakse onderwijsstelsel te kampen met verschillende uitdagingen, waaronder het tekort aan leerkrachten en de behoefte aan opleidingsprogramma's voor leerkrachten, langdurige onderfinanciering, lage prestaties op het gebied van basisvaardigheden, zowel bij studenten als bij volwassenen. Sinds 2020 neemt het risico op armoede en sociale uitsluiting toe. Het percentage kinderarmoede in Slowakije heeft het EU-gemiddelde in 2023 overschreden, en hoewel de kinderarmoede in 2024 is verbeterd, is deze nog steeds hoog en blijven er aanzienlijke regionale verschillen bestaan, vooral in de oostelijke regio van het land. Hoewel het herstel- en veerkrachtplan, het Europees Sociaal Fonds Plus en het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling maatregelen ondersteunen om de segregatie van Roma in het onderwijs te verminderen en te zorgen voor gelijke en inclusieve toegang tot kwaliteitsonderwijs op alle niveaus, blijft de capaciteit voor de uitvoering ervan op lokaal niveau achter, met name wat infrastructuurprojecten betreft.

(40) De veerkracht van het gezondheidszorgstelsel in Slowakije staat onder druk wegens het tekort en de vergrijzing van gezondheidswerkers. De personeelsbezetting blijft onder het EU-gemiddelde en bijna een kwart van het verplegend personeel nadert zijn of haar pensioen. Door de beperkte inspanningen om studenten aan te moedigen medische studies aan te vatten, de arbeidsomstandigheden te verbeteren en de infrastructuur te verbeteren, komt de capaciteit van het stelsel verder onder druk te staan. Structurele inefficiënties in ziekenhuizen en aanhoudende onderfinanciering, in het bijzonder op het gebied van preventieve zorg, waaraan in 2022 slechts 2,0 % van de totale gezondheidsuitgaven werd besteed, verergeren de situatie. Financiële moeilijkheden hebben geleid tot aanzienlijke schulden en aanzienlijke betalingsachterstanden in grote staatsziekenhuizen, wat de inspanningen op het gebied van efficiëntieverbetering ondermijnt. Het herstel- en veerkrachtplan heeft bijgedragen tot een aantal verbeteringen bij de toegang tot gezondheidsdiensten en een betere coördinatie tussen alle zorgniveaus. Er moeten echter meer inspanningen worden geleverd om de primaire zorgverlening te verbeteren en te zorgen voor een toereikend aanbod van kritieke medische producten en infrastructuur. Bovendien worden diensten

voor langdurige zorg nog steeds ondergefinancierd en blijven zij vrij beperkt, in het bijzonder voor kwetsbare groepen. Wegens de vergrijzende bevolking hebben de systemen voor gezondheids- en langdurige zorg te maken met uitdagingen inzake budgettaire houdbaarheid op middellange en lange termijn.

(41) Aangezien de economieën van de lidstaten van de eurozone in hoge mate met elkaar zijn verweven en zij collectief bijdragen tot de werking van de economische en monetaire unie, heeft de Raad in 2025 de lidstaten van de eurozone aanbevolen actie te ondernemen, onder meer via hun herstel- en veerkrachtplannen, teneinde uitvoering te geven aan de aanbeveling van 2025 over het economisch beleid van de eurozone. Voor Slowakije dragen de aanbevelingen (2), (3), (4), (5) en (6) bij tot de uitvoering van de eerste eurozone-aanbeveling over het concurrentievermogen, terwijl de aanbevelingen (1), (5) en (6) bijdragen tot de uitvoering van de tweede eurozone-aanbeveling over veerkracht, en de aanbevelingen (1), (3) en (6) bijdragen tot de derde eurozone-aanbeveling over macro-economische en financiële stabiliteit, vastgesteld in de aanbeveling van 2025.

(42) In het licht van de diepgaande evaluatie van de Commissie en haar conclusies betreffende het bestaan van onevenwichtigheden zijn de aanbevelingen op grond van artikel 6 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 in de aanbevelingen (1), (2), (3) en (5) weergegeven. Het in aanbeveling (1) bedoelde beleid helpt om kwetsbaarheden in verband met de woningmarkt en de schuldenlast van huishoudens aan te pakken. Het in aanbeveling (1), (2) en (5) bedoelde beleid helpt om kwetsbaarheden in verband met externe saldi aan te pakken. Het in aanbeveling (1), (3) en (5) bedoelde beleid helpt om kwetsbaarheden in verband met het concurrentievermogen aan te pakken. De aanbevelingen (1), (2), (3) en (5) dragen bij tot zowel de aanpak van onevenwichtigheden als de uitvoering van de aanbeveling over het economisch beleid van de eurozone, overeenkomstig overweging 41.

BEVEELT AAN dat Slowakije in 2025 en 2026 actie onderneemt om:

1. De totale defensie-uitgaven en -gereedheid vergroten in overeenstemming met de conclusies van de Raad van 6 maart 2025; Voldoen aan de door de Raad op 21 januari 2025 aanbevolen maximale groeipercentages van de netto-uitgaven, om een einde te maken aan de buitensporigtekortsituatie, en tegelijkertijd gebruikmaken van de vergoeding in het kader van de nationale ontsnappingsclausule voor hogere defensie-uitgaven. De belastingmix efficiënter maken, onder meer door negatieve prikkels op de arbeidsmarkt te verminderen en meer gebruik te maken van belastingen die minder nadelig zijn voor de groei, zoals milieubelastingen en periodieke onroerendgoedbelastingen. De efficiëntie van de uitgaven verbeteren, bijvoorbeeld door uitgaventoetsingen uit te voeren. De belastingnaleving blijven verbeteren, onder andere door de belastingautoriteit verder te digitaliseren. De geldende noodsteunmaatregelen voor energie afbouwen en ervoor zorgen dat deze gericht zijn op de bescherming van kwetsbare huishoudens en bedrijven, en budgettair haalbaar zijn, en stimuleringsmaatregelen voor energiebesparing in stand houden. Het woningaanbod en de uitbreiding van de huurmarkt ondersteunen door de woningbouw te versnellen en sociale huisvesting te bevorderen, rekening houdend met regionale verschillen.

2. Met het oog op de toepasselijke termijnen voor de tijdige voltooiing van de hervormingen en investeringen overeenkomstig Verordening (EU) 2021/241, de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan versnellen, met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk. De uitvoering van het cohesiebeleidsprogramma (EFRO,

JTF, ESF +, CF) versnellen en hierbij in voorkomend geval de kansen benutten die de tussentijdse evaluatie biedt. Optimaal gebruikmaken van EU-instrumenten, onder meer het toepassingsgebied die InvestEU en het platform voor strategische technologieën voor Europa bieden.

3. Zorgen voor een gunstig ondernemingsklimaat door een voorspelbaarder regelgevingsklimaat te scheppen, middels verbetering van het kader voor een betere regelgeving, en erop toe te zien dat effectbeoordelingen en raadplegingen van belanghebbenden in het wetgevingsproces worden geïntegreerd. De versnippering van bestuursstructuren aanpakken, onder meer door een hervorming van het lokale bestuur voor te bereiden. Hoogwaardige openbare diensten garanderen via beter coördinatie en beleidsvorming. Zorgen voor transparantie en concurrentie in procedures voor overheidsopdrachten teneinde goed bestuur te bevorderen en de doeltreffendheid van de overheidsuitgaven te verbeteren, en het gebruik van kwaliteitscriteria en levenscycluskostenberekening bij de uitvoering van overheidsopdrachten doen toenemen. Het rechtsstelsel versterken en de doeltreffendheid van het systeem voor corruptiebestrijding verbeteren, onder meer door te zorgen voor passende, onafhankelijke en doeltreffende onderzoeken en vervolgingen van corruptiezaken op hoog niveau en voor voldoende gespecialiseerde capaciteit op het niveau van de politie en het openbaar ministerie.

4. Een impuls geven aan de digitale infrastructuur door de investeringskloof voor gigabitconnectiviteit te dichten en de regelgeving voor de uitrol van infrastructuur te stroomlijnen. De toepassing van digitale technologieën opvoeren, met name bij kmo's, door knelpunten voor de uitrol ervan weg te nemen. Het beleid inzake onderzoek en innovatie verbeteren door de samenwerking tussen het bedrijfsleven en de onderzoekssector te stimuleren en door het systeem inzake fiscale stimuleringsregelingen voor O&O te herzien, zodat meer steun kan worden verleend aan kmo's.

5. Prioriteit toekennen aan investeringen in schone en efficiënte productie en in het gebruik van energie en hulpbronnen. Het wetgevingskader ondersteunen om groene technologieën en producten te ondersteunen, en investeringen promoten om het industriële concurrentievermogen en de economische diversificatie vooruit te helpen. De diversificatie van het aanbod aan fossiele brandstoffen versnellen om de afhankelijkheid van Russische bronnen uit te faseren. De uitrol van hernieuwbare energie versnellen en tegelijkertijd de procedures voor aansluiting van hernieuwbare energie op het net efficiënter en minder omslachtig maken. Verdere investeringen in netwerken ondersteunen, met name in elektriciteitsnetten, alsook in het koolstofvrij maken van de verwarmingssector. De uitrol van emissievrije mobiliteit en de modernisering van het spoorwegnet verder ondersteunen, door het bestuur van de nationale spoorinfrastructuur te hervormen en een specifiek investeringskader uit te werken. Zorgen voor minder verspilling van hulpbronnen en meer hergebruik van stedelijk en verpakkingsafval, de instandhouding van natuurlijke hulpbronnen en de verbetering van de waterweerbaarheid door op de natuur gebaseerde oplossingen te mainstreamen en de zonering van beschermde natuurgebieden af te ronden.

6. De arbeidsmarktparticipatie van ondervertegenwoordigde groepen versterken en meer flexibele werkregelingen invoeren voor ouders met kinderen. De beschikbaarheid en het gebruik van betaalbare en hoogwaardige diensten inzake voor- en vroegschoolse educatie en opvang vergroten voor kinderen jonger dan drie jaar. Het onderwijzen van basisvaardigheden versterken, ook voor kinderen uit kansarme milieus zoals gemarginaliseerde Roma-gemeenschappen, en tegelijkertijd

zorgen voor gelijke en inclusieve toegang tot kwaliteitsonderwijs op alle niveaus. De beleidsinspanningen voor het aanbieden en verwerven van vaardigheden en competenties opvoeren, door mogelijkheden voor bij- en omscholing te bieden voor volwassenen, te investeren in lerarenopleiding, en de inschrijving in STEM-onderwijsprogramma's te doen toenemen. De primaire zorg verbeteren, met name voor kwetsbare personen, en maatregelen voor preventieve gezondheidszorg uitbreiden. De veerkracht van het gezondheidszorgstelsel op het gebied van kritieke medische producten, infrastructuur, en gezondheidswerkers versterken door geschoolde werknemers aan te trekken en te behouden, en tegelijkertijd te zorgen voor de budgettaire houdbaarheid van het gezondheidszorgstelsel. Zorgen voor betaalbare en hoogwaardige langdurige zorg.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter